

Tá ið Læars keypti jólatræ

Tað leið móti jólum.

Tað vil siga— leið og leið — enn vóru tvær vikur eftir; men fyrri teimum, sum vilja vera við, at jólini eru í hondum, tá ið mortansmessa er farin aftur um bak, telja tvær vikur ikki stórt.

Tað var av besta jólaðveði: stormur og regn, og mjörki

taer at vekja meg upp klokkan seks fyrri at siga mær tað, kundi tú ikki biðað einar tveir tímar við hesum?»

»Nei,« sigur hon, »tú skal upp nú, ella verður tú ov seinur til bilin!«

»Til hvønn bil?»

»Postbilin. Tú skalt til Havn ar!«

»Ha? Skal eg til Havnar? Hvør sigur tað?»

»Tað sigi eg! Tú skal til Havnar at keypa!»

»Keypa hvat?»

»Eitt jólatræ!»

»Keypa jólatræ! Ert tú or kona? Hvat skal tað til, eru vit von at hava jólatræ?»

»Nei, men í ár skulu vit hava eitt.»

»Hví?»

»Tí!»

Nú sá eg á konuni, at hon var við at ilskast, og tí helt eg vera best at tiga. Tí Anni-Lena, hon er nú ein stás kona, tað skal hon eiga, men hon er dekan og snarsint, og henni dármar lítið, at tað ikki verður gjørt, sum hon sigur.

Eg drálaði tí ikki á, men leyp úr seingini og skræddi meg í kleðini; bilurin fór klokkan hálvum átta, so eg mátti skunda mær. Men tað var við ringum tannabiti, eg gjordi meg út til hesa ferð. Hevur nakar hoyrt so galið, renna meg til Havnar at keypa jólatræ! Hvat skuldu vit tvey eini gera við jólatræ? Og nær hevur tað verið síður í Føroyum? Vóru teir gomlu vanir at hava jólatræ? Nei, teir drukku ser eina kenning og fóru í dans; soleiðis hildu teir jól. — Ája, tað var eisini ein tíð, tá ið eg drakk mær eina kenning og gekk í dans — men tað er langt síðani nú. Ikki var tað treytaleyst, tað »jae, sum Anni-Lena gav mær, tá ið vit vórðu trúlovað.

Nú hoyrði eg bilin og skundaði mær avstað. Hann var heldur enn ikki fullur, tí tað sótu longu fimtan fólk í honum, og annars átti hann ikki at taka meira enn sjei, men, hildu tey, sum inni vóru, tað var ikki hvønn dag, at Læars fór til Havnar, so eg mátti sleppa við.

Eg fekk so trøngt meg inn onkursvegna og sett meg á knøini á einum, sum aftur sat á knønum á einum øðrum, og hesin sat á búkinum á tí triðja, sum lá slættur niðri í botninum á bilinum. Hvussu hesin niðasti kundi klára túrin, tað dugi eg ikki at skilja; men fram komu vit, og eingin var deyður, tá ið vit stigu út úr bilinum.

Síðan var at sleppa ser í bátin. Ja, eg slapp í hann, men mátti skorða meg niður millum tveir mjólkadunkar. Har sat eg tofuliga tryggur, og hevði eisini eftir umstøðum sitið reiðiliga væl, um tað ikki var so nógvur seyður og fiskur rundan um meg. Hvussu ferðin gekk, dármar mær lítið

at tala um, eg kom til Havnar, og tað var tað, eg skuldi.

Men hvar seldu tey jólatræ? Eg spurdi ein, eg mótti á veginum. Hann svaraði, at tað visti hann ikki, og annars so kom tað honum ikki við, tí tað vóru bert kapitalistar, ei seldu jólatræ, og teir vóru hansara og annara slitmanna figgindar.

Nú veit eg ikki, hvat kapitalistar eru fyrri eitt slag av menniskjum, so hætta svar nyttaði mær lítið.

Eg sá nú eisini, at ikki batti at spyrja onnur, eg mátti sjálvur fara inn í handlarnar og spyrja meg fram har, til eg fann ein, sum seldi jólatræ. Eg fór so inn í ein handil og spurdi. Nei, søgdu tey, jólatræ høvdu tey ikki; men tey høvdu ost.

»Ost?« segði eg, »er ostur tað sama sum jólatræ?»

»Nei,« søgdu tey, »men hvat skulu tygum hava uppá breið, um tygum ikki hava ost? Hetta er eisini tann seinasti, vit hava, og eingin annar hevur ost í býnum, so...«

Ja, tað var nakað annað. Eg varð knappliga so bangin fyrri ikki at fáa tann seinasta ostin, sum var í býnum, so eg skundaði mær at keypa hann. Hann var nakað tungur at bera, men tá ið eg fatlaði mær hann upp á ryggin, so mundi fara at bera til.

Næsti handil, eg var inni í, hevði heldur eingi jólatræ. Teir vóru ógvuliga harnir yvir tað og spurdu, um tað ikki var okkurt annað, teir kundu tæna mær við. Tað visti eg ikki, tá ið teir ikki høvdu jólatræ, so gjordist einki við teð.

Jú, men teir hildu tað vera skomm, søgdu teir, um eg, ein fremmandur maður, fór av stað aftur við ongum; teir

máttu sleppa at vísa mær, hvat teir høvdu.

Eg sá nú, at hetta var stás-fólk, eg var komin til. Og blið í vóru teir. Tað var ikki tað ting, teir ikki høvdu á hondum og vistu mær. — Og so bjóðaðu teir mær eisini inn um skivuna. Eg var eitt sind-

ur treyður at fara, tí vanligu eru tað bert prestur, doktari og lærari — og konur teirra, sum verða boðin inn; men til endan fór eg tó, tá ið teir nú so endiliga vildu. Aftanfyrri var eitt kantór. Har varð eg boðin inn. Teir noyddu meg niður í ein lenustól og settu eina 7-tumma sigar millum tenninar á mær. Ikki var tað heldur sort, ið teir skonktu. Har var eg sitandi í tveir tímar, og tá ið eg fór avstað aftur, var tað ikki bert snapsurin sum gjordi, at eg vinglaði. Sjálvandi, eg kundi ikki vera so ófólkaligur, at eg fór avstað aftur við ongum. Eg minnst ikki alt, sum eg keypti, har var millum annað ein balja, ein kleynuspori, ein kjotmaskina, fjúrtan metrar av sirts, hundráð stoppinálir, eitt slips, ein tekanna og ein kaffikanna, sum hvørgin kundi brotna. Eg kundi ikki sjálvur funnið uppá at keypt so nógv; men teir vóru dekan og fittir og dugdu so væl at finna nógv

mannfólkunum og kom yvir til min og spurdi, hvat eg vildi.

Hvat eg vildi? Jú, eg skuldi keypa, men eg sá ongan eks-pesjent!

»Siggja tygum ongan eks-pesjent?« segði hann og rukkaði brýnar. »Siggja tygum ikki meg? Ella vilja tygum kanska siga, at eg eri ikki eks-pesjentur? Hevur nakar hoyrt so galið!«

Eg skilti nú, at eg hevði borið meg býtt at, og eg helt meg eisini siggja, at hini, sum inni vóru, høvdu hug at flenna at mær. Hetta dámdi mær lítið.

»Her má gerast okkurt munagott,« hugsaði eg við mær sjálvum, »tú kannst ikki lata tey standa og flenna eftir tær, tú mást gera okkurt, so tey fáa virðing fyrri tær, til domis keypa so grovliga, at tey mega undrast.«

»Eg skal hava eitt jólatræ,« segði eg, »tað størsta, tit eiga!« legði eg afturat.

»Vit selja ikki jólatræ,« segði hann.

»So? Ja, gev mær so okkurt annað, okkurt, sum kostar nakað nógv,« segði eg, stakk hendurnar í lummarnar og spenti bringuna framúr mær.

»Ja, vit hava so nógv, til domis onnar, bæði stórar og smáar. Prisurin er ymiskur, nakrar hundráð krónur.«

Nakrar hundráð krónur! Hm! Eg tók pengapungin upp úr lummarnum og taldi, hvat í honum var. Tvær krónur! Hvat var hetta? Hevði eg longu keypt so nógv? Og jólatræið! Og nú ætlaði eg mær at keypa ein ovn fyrri fleiri hundráð krónur! Hvat skuldi eg gera? Eitt var vist, onnurin mátti keypast, æran mátti bjargast. Eg hugdi upp á eks-pesjentin.

»Ja, tygum siggja, eg havi ikki meira enn tvær krónur uppi á mær; men eg havi meira heima — eitt fult skrin!« legði eg afturat, best var at gera ivaleyst av, »so — —«

»Ja, men tað er jú fráligt,« segði hann, so kunna vit senda onvin pr. eftirkrav. Men tað verður ikki fyrr enn um nýggjársléitið.«

Hetta gekk bara væl.

Eg skundaði mær at smekka til, bað hann velja ein hóskaði onv sjálvur, læt hurðina upp, tók skógvarnar innum og settist á gáttina at lata meg í teir. Eg kendi meg mestsum meira djarvan nú. Hevði eg ikki beint nú keypt ein onv fyrri fleiri hundráð krónur? Ha? Eg fekk mær eina skrá og steig fastliga í gólvið, so sporini stóðu skilleg eftir. Tá ið eg var komin útum, spitti eg eitt stórt skráspitt beint innanfyri dýrnar.

Men nú mátti eg fáa fatur í einum jólatræ; tað gjordist ikki við, eg var noyddur at spyrja uppafur. Eg steðgaði (Framhald á 4. síðu)

fram, sum eg slettis ikki hevði hugsað um, men sum eg tó trongdi harðliga til.

Eg hevði nú fingið so nógv at bera, at eg helt tað vera riðiliga at fara heim fyrst við tí, eg hevði, áðrenn eg fór inn í næsta handilin.

Hetta gjordi eg so. Men tungt var, so eg var mestsum hálvgin, tá ið eg hevði fingið alt strevað upp á kamarið í gistingarhúsinum, har sum eg búið. Tó, eg hevði ikki stundir at hvíla, eg mátti brenna av stað aftur beinan vegin, tí klokkan var nú farin at vera nakað nógv. Hesa ferðina hugdi eg meg væl fyrri, áðrenn eg fór inn nakrastaðni. Til endan fann eg so ein handil, sum sá út til at hava jólatræ, og fór inn. Tað vil siga, eg fór út aftur fyrst, læt meg úr skónum, spýtti skráina út og tók hógvuna av hövðinum, tí har var so ræðuliga fint inni. Innanfyri gekk nógv fólk av báðum slogum og mól. Summi kveistraðu sær eftir andlitinum, onnur reinsaðu neglir, og óll sóu so ónaturliga fin út. »Hetta er undarligt,« hugsaði eg við mær sjálvum, »hvar eru tey, sum eiga handilin, har eru eks-pesjurnar og eks-pesjarnir?«

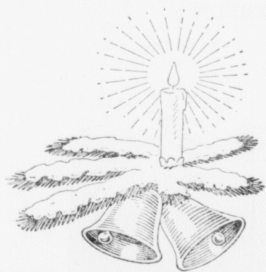
Eg fekk skjótt svar uppá hetta, tí nú reistist eitt av

eftir Mourits Mohr

um fjallatopparnar. Áirnar runnu stríðar, og brimíð stóð í grasið. Tó, vit hvørt bliðkaði hann, og tá seig mjörkin spakuliga niður yvir bygdina, grasið grønkaðist, og fiskur og kjót, ið hongd vóru upp at turka, rotnaðu.

Tey gomlu ristu á høvðið og mintust á farnar dagar, tá ið kavin um jólíðir fjaldi landið, stjørnur glitruðu, norðlýsið blaktraði, og tað stálaði so hart, at stararnir duttu beinfrystir niður av tekjuni. Jú, tað vóru aðrar tíðir — søgdu tey. — Men ikki veit eg, soleiðis hevur nú ljóðað, líka síðan jorðin var so frægt kólnað, at fyrsta menniskjað vágaði sær at stíga fót á hana, altíð var tað betri fyrr, so eg trúgvi hasum ikki longur.

Men lat hatta vera, sum tað vil, tað er ikki veðrið, men álmanakkin, ið ger jólini. Tá ið hann sigur, at nú er 25. desember, so eru jólini her, og tá ið hann sigur, at nú er 10. desember, so vita øll, — ella áttu at vita, — at tá eru bert tvær vikur eftir til jóla, og tí ræður um at kvika sær, fyrri at fáa frá hondum alt stákið, sum fylgir við eini slikari há-tíð. — Tað eri ikki eg, ið

sigi hetta, men kona mín, Anni-Lena.

Ein morgun, eg liggi og sovi sum harðast, verði eg knappliga skraktur upp, og eg hoyri eitt, sum rópar: »Læars! Læars! vakna!«

Eg skundi mær at vakna og siggi nú, at tað er konan, sum situr og skrikkir í meg.

»Hvat er á vási,« sigi eg heldur ilskliga, »kann ein ikki fáa náttarfrið longur?«

»Tað er ikki nátt longur, klokkan er seks, og tað er bert tvær vikur eftir til jóla!«

»Íðan kona,« sigi eg, »nýtist